

בפני ועדה שמונתה לפי סעיף 16 לתקנות בריאות העם (צוות סיעודי במרפאות) תשמ"א – 1981

מדינת ישראל

בתי הדין למשמעת – משרד הבריאות בירושלים

תיק 2/7/22

בפני חברי הוועדה:

ד"ר רבקה חזן - יו"ר
גב' שרה אפרתי - נציגת הסתדרות האחים והאחיות
עו"ד אריה רוטר - נציג היועצת המשפטית לממשלה

הקובל:

המשנה למנהל הכללי של משרד הבריאות
ע"י התובע המשמעותי עו"ד ת. דגני ואח'

נגד

הנקבלת:

האחות סיהאם מחאמיד
ע"י ב"כ עוה"ד אסף דורן ונוי לביא

דין וחשבון בהתאם לתקנה 16 (א) לתקנות

הרקע וההליכים

1. **על פי כתב מינוי** (מיום 18/7/22) שנמסר לנו לשם הגשת **דין וחשבון** בעניינה של הנקבלת, הוצג בפנינו **כתב הקובלנה** שהוגש נגדה (5/7/22). על פיו, במועדים הרלוונטיים לכתב הקובלנה, הנקבלת עבדה כאחות במחלקת כירורגיה ג' בבית החולים "שיבא", תל השומר. בין החודשים **יולי 2020** ועד לחודש **ינואר 2021** או בסמוך לכך, העתיקה הנקבלת את פרטי כרטיסי האשראי של **שלושה מטופלים** במחלקה, וזאת ללא ידיעתם או רשותם. הנקבלת ביצעה באמצעות כרטיסי האשראי **33** עסקאות, בסך כולל של **19,311 ₪** כפי שמפורטות

בקובלנה לפי שמות שלושת המטופלים . לצורך ביצוע העסקאות, הוציאה הנקבלת ממחשבי בית החולים את תעודות הזהות של בעלי הכרטיסים . על יסוד האמור נטען בקובלנה כי הנקבלת התנהגה **בדרך שאינה הולמת את מקצוע הסיעוד** כאמור בתקנה 15 (1) **לתקנות בריאות העם (צוות סיעודי במרפאות)** , **התשמ"א-1981** . ממילא נתבקשה הגשת **דין וחשבון** לעניין הצורך בביטול או התליית רישומה לעסוק בסיעוד בהתאם להוראות התקנה.

2. **כבר בפתח הדיון** שקיימנו (24/11/22) בנוכחות הצדדים , הודתה הנקבלת באמצעות באי כוחה וכן בעצמה , בכל העובדות ובאשמה המיוחסות לה בכתב הקובלנה (עמ' 2) ; הדיון נסב בעיקרו לעניין אמצעי המשמעת הראוי בנסיבות המקרה . **ב"כ הקובל** הציג את מדיניות הענישה המקובלת במקרים דומים - **כחצי שנת התליית הרישיון** והוסיף כי ראוי לשקול ולהחשיב בכלל זה את התקופה שהנקבלת כבר הייתה מושעת מעבודתה . את גישתו המקלה נימק **ב"כ הקובל** בנסיבות המיוחדות של המקרה דנן, משמע - הנסיבות האישיות של הנקבלת, העובדה שהיא הודתה מיד וביוזמתה במעשים שעשתה , שהחזירה את הכספים שנטלה ואף פיצתה את הנפגעים מעבר לכך , בחרטה העמוקה שגילתה (עמ' 4-6), וכן ברצון הכללי לעודד נקבלים לקבל על עצמם אחריות בהליך המשמעת כחלק מתהליך התיקון שלהם (עמ' 34).

3. **מפי באי כוחה של הנקבלת** נטען כי מדובר בצעירה כבת 31 , נורמטיבית , חרוצה, משכילה, בעלת מוסר עבודה גבוה ומוערכת על ידי מכירה . היא בעלת תואר ראשון במקצוע הסיעוד , אוחזת ברישיון של המקצוע מאז שנת 2015 ולומדת לתואר שני. אשר לנסיבות המיוחדות - מפי באי כוחה ומפיה עלה כי המעשים המיוחסים לה נעשו בתקופה בה הייתה נתונה למצוקה נפשית קשה נוכח משבר זוגיות שחוותה, נתק מהמשפחה המסורתית שלה נוכח שינוי אורח חייה , דכאון וחרדות (עמ' 9-11 ; 33) ; על פי הטענה - וכן במסמך שהוגש מטעמה לאחר הדיון - היא יזמה בעצמה את הפנייה לחברות האשראי **בסוף חודש ינואר 2021** על מנת להחזיר את הכספים שנטלה , וזאת מתוך ידיעה שבעקבות זאת תפתח חקירת משטרה על כל המשתמע - כפי שאכן קרה בפועל . היא החזירה את הכספים שנטלה בשני מועדים (28/1/21 ; 8/2/21) ; **חקירת המשטרה** נפתחה נוכח פנייתה לחברות האשראי (21/2/21) וגם בה היא הודתה מיד במעשים ; **על פי הנתען**, מאז האירועים היא עברה ועוברת תהליך של שיקום פסיכולוגי ולהערכתה היא השתנתה נוכח זאת בדימוייה העצמי , ואין סכנה שבעתיד התופעות המתוארות תחזורנה על עצמן .

4. **בהקשרים הנ"ל יש לציין את ההליכים הנוספים** שהתקיימו בעניינה של הנקבלת :

- א. **חקירת המשטרה** הובילה להכנת טיוטת כתב אישום (29/11/21) , על סמך העובדות שתוארו לעיל, **המייחס לנקבלת עבירות של קבלת דבר במרמה והונאה בכרטיס חיוב . הפרקליטות** ניאותה להגיע עם הנקבלת **להסדר מותנה (29/11/21)** בתנאים שצוינו בו, וזאת חֲלָף העמדה לדין בפני בית המשפט . בהמשך אושר כי הנקבלת עמדה בהצלחה בתנאי ההסדר ותיק התביעה נגנז נוכח זאת .
- ב. **הנקבלת עמדה לדין בבית הדין למשמעת של עובדי המדינה (בד"מ : 113.21)** על סמך העובדות דלעיל ובהתאם להסדר טיעון שהושג שם היא נדונה (24/2/22) לאמצעי המשמעת של : **נזיפה חמורה ; פיטורין** לאלתר (תוך תשלום מלוא פיצויי הפיטורין המגיעים לה על פי דין) **ופסילה** לשירות המדינה (לרבות במשרד הבריאות) למשך 7 שנים.

דין

5. **אין צריך להרחיב את הדיבור** על חומרת מעשיה של הנקבלת . מעבר לעצם העבירה הרכושית של נטילת כספי הזולת , מתאפיינים האירועים נשוא הקובלנה גם **בשניים אלה : ניצול הזדמנות** מול אנשים מאושפזים , הנתונים בטיפול רפואי בבית החולים , ולמעשה כמעט חסרי ישע ביכולתם העצמאית לשמור על רכושם ("טרף קל" בלשון בית הדין למשמעת) ; **ניצול היכולת**, בתוקף התפקיד , להיכנס לרשומות בית החולים על מנת למצוא את מספרי הזהות של המאושפזים לשם השלמת מעשה נטילת הכספים ואגב כך גם לחדור לפרטיותם ולפגוע באוטונומיה שלהם בהיותם מוגבלים בהתנהלותם . המדובר בבעלת תפקיד בכיר במחלקה - אחות אחראית בעלת הערכות גבוהות - מה שחייב והעניק מידה רבה של אימון . **לחומרה** יש לציין גם את היקף הכספים שניטלו - שאיננו מבוטל ; את ריבוי הפעולות (33 עיסקאות רכישה של מוצרים) וכן את פרק הזמן הארוך יחסית - כחצי שנה - במהלכו בוצעו העבירות .
6. **נוכח זאת** , נדרשים נימוקים יוצאי דופן וכבדי משקל במיוחד לשם הימנעות מנקיטת צעדים מחמירים במישור המשמעותי כלפי מי שעובר עבירות מן הסוג הנזכר . במקרה דנן, נימוקים אלה מתבססים על מצבה הנפשי והמשברי של הנקבלת בתקופה הרלוונטית - כפי שתוארו על ידי באי כוחה וכן ממה ששמענו מפיה . נראה שהנימוקים הללו היו גם בבסיס שיקולי הפרקליטות להימנע להעמדתה לדין פלילי וענישתה בהתאם ; וכן בבסיס השיקולים להסדר שהושג וכובד בערכאות נציבות שירות המדינה .

7. **השאלה שעלינו לשאול את עצמנו בעת מתן דין וחשבון זה** הינה בעיקרה שקילה מידתית של **שני האינטרסים המערכתיים** הרלוונטיים בסוגיה דנן אל מול **האינטרס הפרטי** של הנקבלת : משמע - **שמירת האימון** של ציבור המטופלים בציבור המטפלים והרתעת מטפלים עבריינים בכוח ; **וצפייה את פני העתיד** במישור הקונקרטי - שמירת האינטרס של ההגנה על ציבור המטופלים נוכח חשש מחזרת הנקבלת דנן על מעשים כאלה או דומים להם בעת משבר . **מנגד**, שמענו את דבריה שבהחלט נגעו ללב . נראה שגם ב"כ הקובל השתכנע מכנות הדברים ומהחרטה האמיתית של הנקבלת, מקבלת אחריות למעשיה והמחויבות שנטלה על עצמה לעתיד . הנחתנו היא שהקובל מכיר היטב את האינטרס של המערכת אותה הוא מייצג , ומבחינה זו לדעתו יש לייחס משקל רב.
8. **במצב הדברים הנתון** הנקבלת מנועה מלעבוד בשירות הציבורי לשנים ארוכות נוכח הרשעתה בהליכי המשמעת של שירות המדינה . שמענו שהיא מועסקת כבר מזה כחצי שנה (מאז יוני 2022, עמ' 21) במקום עבודה פרטי . לא הוברר עד כמה היא דיווחה למעסיקה הפרטיים אודות האירועים הנדונים כאן . יש לקחת בחשבון אפשרות שהתליית רישיונה כעת עלולה להביא להפסקת העסקתה או להגבלתה וממילא להפרת האיזון האישי אליו היא חזרה לאחר המשברים שחוותה.
9. **ב"כ הקובל** סבור שניתן לקבוע תקופת התלייה שתקוזז בתקופה בה ממילא הנקבלת כבר הייתה מושעת / מפוטרת מעבודתה . על פי מה שנמסר היא הורחקה מהעבודה בבית החולים כבר לאחר חקירת המשטרה, משמע -מחודש 2/2021 ; וברוב התקופה מאז הייתה ללא שכר מלא או ללא שכר כלל עד לפיטוריה בהליך המשמעתי כאמור לעיל (24/2/22). **ספק בעינינו** אם אפשרי או נכון להורות על התליית רישיון רטרואקטיבית באופן המוצע. נוכח דלות מגוון אמצעי המשמעת הניתנים להשגתה על פי התקנות, המשמעות המעשית של הצעת הקובל עשויה להיות מתן פטור מלא .
10. **מבחינת רמת הענישה** הראויה למעשים מסוג אלה שהם לקתה הנקבלת , נטען כאמור מטעם הקובל , על סמך מקרים דומים , כי מדובר בתקופה של **כחצי שנת** התליית רישיון . כשלעצמנו מדיניות ענישה כזו - ככל שקיימת - נראית מקלה ביותר נוכח השקפתנו אודות חומרת המעשים כפי שתוארו לעיל , בדגש על ניצול ההזדמנות מול ציבור חסר ישע ופגיעה חמורה באימון הניתן לצוות המטפלים בעולם הרפואה.
11. **עם כל הצער שבדבר** , לטעמנו לא ניתן להימנע מהתלייה מעשית של רישום הרישיון לתקופה מסויימת . אלמלא הנסיבות המיוחדות של המקרה ועמדתו המקלה של ב"כ הקובל, היה מקום לטעמנו, להטיל על הנקבלת אמצעי משמעותי של התלייה בפועל

לתקופה ממושכת של כשנתיים לפחות . נוכח האמור , ניתן להסתפק במקרה זה בתקופה קצרה בהרבה - שיתכן שתיראה אך סמלית בנסיבות העניין - ולו רק כדי להביע את העמדה הנחרצת של המערכת כלפי הפרת אימון מן הסוג שבא לביטוי במקרה דנן .

12. **בבואנו להחליט על** פרק הזמן הראוי נחלקו הדעות בין חברי המותב . דעת הרוב היא כי ראוי לקבוע התלייה למשך 3 חודשים ; דעת המיעוט היא כי יש להסתפק **בחודש אחד** בלבד.

המלצה

13. **המלצת** רוב חברי הוועדה הינה להתלות את רישום רישיונה של הנקבלת לתקופה בת 3 חודשים מעת החלטת בעל הסמכות . **חזקה** על בעל הסמכות שייקח בחשבון גם את עמדת המיעוט במותב ויחליט כחוכמתו .

ניתנה היום , 5/1/2023 , בהיעדר הצדדים .

ד"ר רבקה חזן - יו"ר

גב' שרה אפרתי - נציגת הסתדרות האחים והאחיות

עו"ד אריה רוטר - נציג היועצת המשפטית לממשלה